

มาตรการในการควบคุมและแก้ไข

มาตรการในการควบคุมและแก้ไขอัตราการเพิ่มของประชากร อาจกระทำโดยหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ เช่น หน่วยงานของเอกชน รัฐ หน่วยงานของรัฐ องค์การระหว่างประเทศและดำเนินการโคหลายประการ วิธีการซึ่งอาจใช้หรือไม่ใช้มาตรการทางกฎหมายหรือดำเนินการทั้งสองอย่างควบคู่กันไป

มาตรการของหน่วยงานเอกชน

หน่วยงานเอกชน อาจเป็นเอกชนคนธรรมดา นิติบุคคล สมาคม มูลนิธิ สหภาพ สโมสร องค์การของหมู่บ้าน ฯลฯ ที่มีการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในการควบคุมและแก้ไขปัญหาอัตราการเพิ่มของประชากรโดยทางตรง หรือโดยอ้อม ซึ่งเกิดขึ้นจากมีนโยบายวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่ แต่ดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวเป็นครั้งคราว เช่น

๑. สมาคมวางแผนครอบครัว ดำเนินงานและมีกิจกรรมให้บริการวางแผนครอบครัว เผยแพร่ความรู้ ศึกษาวิจัย สนับสนุนการเงินแก่องค์การต่าง ๆ
๒. สมาคมครอบครัวบริการแห่งประเทศไทย ให้บริการคุมกำเนิด ให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
๓. หน่วยงานอื่น ๆ เช่น สมาคมแพทย์สตรีแห่งประเทศไทย สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย สภาสตรีแห่งชาติ สมาคมสุขภาพจิต

แห่งประเทศไทย มลนิธิบูรณชนบทแห่งประเทศไทย มูลนิธิเอเซีย

๔. โรงพยาบาลเอกชนต่าง ๆ ให้บริการวางแผนครอบครัว คุณกำเนิด ค้นคว้าวิจัย ฯลฯ

มาตรการ หน่วยงานเอกชนมีมาตรการ หรือการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งอาจจัดอยู่ในหัวข้อ หรือลักษณะดังต่อไปนี้

๑. การให้บริการวางแผนครอบครัว ส่งเสริม เราใจให้มีการควบคุมการเกิด
๒. การค้นคว้า วิจัย
๓. การสัมมนา
๔. การให้ความรู้ในด้านประชากรศึกษา
๕. การเสนอแนะเรียกร้องให้มีการออก แก้ไขกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการศึกษา

มาตรการของรัฐ

รัฐ รัฐมีรัฐบาลซึ่งเป็นองค์การบริหารกิจการของรัฐ มีรัฐสภาทำหน้าที่ในค่านิติบัญญัติ จึงอาจกำหนดนโยบาย ออกกฎหมาย ระเบียบ ฯลฯ ดำเนินการด้านต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อปัญหาประชากร

มาตรการ รัฐอาจมีมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมและแก้ไขอัตราการเพิ่มของประชากร ดังต่อไปนี้

รายละเอียดการดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าว ดู วัลลีย์ ประสาททองไอสถ, "งานวางแผนครอบครัวของสถาบันต่าง ๆ ในประเทศไทย," ใน ประชากรกับการอยู่รอด (กรุงเทพฯ : คณะกรรมการดำเนินงานเนื่องในประชากรโลก ๒๕๑๗, ๒๕๑๘) , หน้า ๑๔๘ - ๒๐๐. วัลลีย์ ประสาททองไอสถ, "งานประชากรศึกษาของสถาบันต่าง ๆ ในประเทศไทย," ใน ประชากรกับการอยู่รอด, หน้า ๒๐๗ - ๒๐๘.

๑. นโยบายประชากร โดยการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์
วิธีดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับประชากร ประชากรศาสตร์ ประชากรศึกษา การวางแผน
ครอบครัว การคุมกำเนิด

การวางแผนนโยบายประชากร เป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการยกระดับของชีวิตของ
ประชากร การกำหนดนโยบายเรื่องนี้จำต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในปัญหาประชากร
ข้อมูล สถิติต่าง ๆ ของประชากร เช่น ขนาด ความหนาแน่น อัตราการเจริญเติบโตของ
ประชากร ผลต่อทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร ฯลฯ นโยบายประชากรของแต่ละประเทศไม่
จำต้องเหมือนกันทุกอย่าง หรืออาจมีความแตกต่างกันบ้างเป็นธรรมดา ปัญหาประชากรบาง
ประเทศอาจยังไม่วิกฤต เพราะจำนวนประชากรยังมีน้อย อัตราการเพิ่มยังไม่สูง มีพื้นที่
ทรัพยากร ฯลฯ มาก แต่นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ควรจะเหมือนกันในด้าน เพื่อ
ให้มีประชากรเหมาะสมกับความต้องการของสังคม ประเทศ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจ
สังคม และด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย การพิจารณาถึงอัตราปานกลางของการเจริญเติบโต
ของประชากร หรือจำนวนประชากรที่เหมาะสมว่าควรจะเป็นอย่างไร ปัญหาประชากรเป็น
เรื่องละเอียดอ่อน และผลของการเปลี่ยนแปลงประชากรจะมีผลอย่างใหญ่หลวงในอนาคต
และมีผลต่อมวลมนุษยชาติทุกคน ดังนั้น การมอง การกำหนดนโยบาย ปัญหาประชากรจำต้อง
กระทำโดยสายตาคือกว้างไกล

นโยบายประชากรอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ กาลเวลา ตั้งแต่ ค.ศ.
๑๙๓๖ ประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดทรัพยากรมาก มีการเร่งใจการเจริญเติบโตของประชากร
ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ระบอบนาซี ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๓๓ ถึง ๑๙๔๕ รัฐบาล
เร่งใจการเพิ่มของการเกิด โดยให้เงินกู้ต่อคู่สมรส การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

Leslie Corsa, "United States : New Efforts, but Still
Not Enough," in Population Challenging World Crisis, ed. Bernard
Berelson (Washington, D.C. : Voice of America Forum Lecture,
1969), p. 164.

ในกรณีของการเกิดหลายคน และการช่วยเหลือครอบครัวที่ใหญ่ ผลของการระดมพล และการแบกภาระของสงครามแปซิฟิก อัตราการเกิดลดและอัตราการตายเพิ่ม การขาดแคลน กำลังของมนุษย์เริ่มเข้าสู่จุดวิกฤติ ในเดือนมกราคม ๑๙๔๑, สำหรับประเทศญี่ปุ่น คณะรัฐมนตรี ญี่ปุ่นได้แนะนำนโยบายประชากรที่จะเพิ่มอัตราการเกิด^๒ แต่ในระยะเวลาต่อมา อัตราการเจริญเติบโตทำได้เกิดขึ้นแทนที่อย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ว่า รัฐบาลไม่จำเป็นที่จะต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการวางแผนครอบครัว เว้นเสียแต่ความพยายามที่จะลดการห้ามนั้น เป็นที่ยอมรับว่ารัฐบาลขณะนี้ให้ความสนใจน้อยต่อการวางแผนครอบครัว^๓

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่กล่าวถึงการวางแผนครอบครัว
นโยบายประชากรของไทย มีดังนี้

ก) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ.๒๕๑๐ - ๒๕๑๘
แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่สองไม่ได้กำหนดนโยบายการวางแผนครอบครัวไว้ เพียงแต่กล่าวถึง
โครงการวิจัยการอนามัยครอบครัว ว่า

"มีหน่วยทำการวิจัยอยู่ที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และจะขยายงานวิจัยออกไปใน
ท้องที่มีอัตราการเกิดของประชากรสูง แต่มีรายได้น้อย โดยจะเริ่มในภาคตะวันออกเฉียง
เฉียงเหนือก่อนแล้วขยายไปในภาคใต้ เพื่อศึกษาถึงวิธีที่จะเข้าถึงประชาคม และ

^๑ Gunther G. Schulz, "Federal Republic of Germany," in
Population and Law, ed. Luke T. Lee and Arthur Larson (Duram, North
Carolina : Rule of Law Press, 1971), p. 207.

^๒ Luke T. Lee, "Japan," in Population and Law, ed. Luke T.
Lee and Arthur Larson, p. 9.

^๓ Minoru Muramatsu, "Japan : Miracle in Asia," in Population
Challenging World Crisis, ed. Bernard Berelson, p. 19.

ปฏิกริยาของประชาชนตอกรวางแผนครอบครัวในแต่ละภาค เพื่อให้เป็นแนวทางพิจารณา
กำหนดนโยบายในอนาคต

เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๑๓ รัฐบาลประกาศนโยบายประชกรว่า "รัฐบาลมีนโยบาย
ที่จะสนับสนุนการวางแผนครอบครัวตามความสมัครใจ เพื่อแก้ไขปัญหาค่าง ๆ อันเนื่องมาจาก
อัตราเพิ่มของประชากรที่สูงมาก ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ
ประเทศ" ^๒ แต่ยังไม่มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานอย่างเป็นทางการ ^๓

ข) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ.๒๕๑๕ - ๒๕๑๘
แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่สาม มีสาระสำคัญเกี่ยวกับประชากรดังนี้

๑) กล่าวถึงการเพิ่มประชากรในอัตราสูงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม และก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศ

๒) วางนโยบายในด้านการวางแผนครอบครัวขึ้นเป็นครั้งแรก กำหนด
มาตรการลดอัตราเพิ่มประชากร ดำเนินโครงการวางแผนครอบครัวเพื่อขอการเพิ่มของ
ประชากร โดยขยายบริการวางแผนครอบครัวในชนบท มุ่งให้บริการในกลุ่มชนที่มีรายได้น้อย
และมีบุตรมาก รัฐจะให้ความช่วยเหลือในด้านกรวางแผนครอบครัวให้แก่ประชาชนทั่วไป

สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ.๒๕๑๐ - ๒๕๑๔ (พระนคร : สำนักงาน
สภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๐) , หน้า ๒๘๗.

^๒ กระทรวงสาธารณสุข, การเพิ่มประชากรและการวางแผนครอบครัว, พิมพ์ครั้งที่
๒., หน้า ๕๒.

^๓ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๘.

^๔ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ, แผนพัฒนา
การ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ.๒๕๑๕ - ๒๕๑๘ (นครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี :
สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๕) , หน้า ๒๖ - ๔๔,
๓๘ - ๔๕, ๑๔๕ - ๑๔๗.

มีนโยบายเป็นทางการที่จะสนับสนุนการวางแผนครอบครัวโดยสมัครใจ มีนโยบายและแนว
 ดำเนินงานให้ความสำคัญสูงต่อการลดอัตราเพิ่มของประชากร นโยบายสาธารณสุขจะได้เน้น
 ในเรื่องการวางแผนครอบครัว

๓) กำหนดเป้าหมายลดอัตราการเพิ่มของประชากรให้เหลือร้อยละ ๒.๕

ในปี ๒๕๑๕

๔) โครงการวางแผนครอบครัว จะดำเนินงานค้ำวางแผนครอบครัวแก่
 ประชาชนประมาณ ๒.๖ ล้านคน

๕) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔
 แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่สี่ กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่สำคัญเกี่ยวกับประชากร ดังนี้

๑) กำหนดวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมหลักของชาติ
 ไว้ประการหนึ่งว่า เพื่อลดอัตราเพิ่มและปรับปรุงคุณภาพของประชากร . . . โดยมุ่งลด
 อัตราเพิ่มของประชากรให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและได้คุณภาพ กับทรัพยากรและอัตราการ
 พัฒนาของประเทศ ขณะเดียวกันก็มุ่งปรับปรุงคุณภาพของประชากรให้สูงขึ้นและให้สอดคล้องกับ
 ความต้องการกำลังคนในการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของประเทศในระยะยาว

๒) กำหนดเป้าหมายประชากร ให้อัตราการเพิ่มประชากรลดเหลือ
 ไม่เกินร้อยละ ๒.๑ ในที่สุดท้ายของแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่สี่ คือ ปี ๒๕๒๔

๓) กำหนดเป้าหมายสำหรับผู้รับบริการในการวางแผนครอบครัวทั้งสิ้น
 ไม่ต่ำกว่า ๓.๐ ล้านคน ในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่สี่ อัตราเกิดลดลงจาก ๓๔.๕ ต่อพัน เป็น
 ๒๔.๐ ต่อพัน

๔) รัฐบาลและเอกชนจะร่วมกันวางแผนทางส่งเสริมงานวางแผนครอบครัว
 ให้ได้ตามเป้าหมาย จะดำเนินการทั้งด้านการให้การศึกษา (ประชากรศึกษา) การปรับปรุง
 กฎหมาย ตลอดจนการให้บริการวางแผนครอบครัวอย่างกว้างขวางให้ถึงประชาชนในชนบท
 ห่างไกล ชนกลุ่มน้อย แหล่งเสื่อมโทรมในเขตเมือง และในพื้นที่ที่มีความกดดันประชากรต่อ

สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่ง
 ชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ.๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๓๖, ๔๖,
 ๕๐, ๑๑๔ และ ๒๔๘.

เนื้อที่ทำกินสูง การเร่งรัด การวางแผนครอบครัวให้ได้ผล ให้ความสำคัญต่อมาตรการด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนอกเหนือไปจากด้านการแพทย์ให้มากขึ้น

๕) กำหนดเป้าหมาย ขยายบริการวางแผนครอบครัว โดยการจัดตั้งหน่วยเผยแพร่และจิตใจเคลื่อนที่ ๕๐ หน่วย หน่วยบริการวางแผนครอบครัวเคลื่อนที่ ๕๕ หน่วย

๒. เจ้าหน้าที่ หน่วยงานประชากร แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ หน่วยงานเกี่ยวกับประชากรขึ้น โดยให้ผู้อำนวยการที่เกี่ยวกับประชากร เช่น เสนอนโยบายประชากร วิธีดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับประชากร การแก้ไขปัญหาประชากรแก่รัฐบาล กำหนดนโยบายการดำเนินงานให้หน่วยงาน เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับประชากร และหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานเอกชน ในการดำเนินงานด้านประชากร ปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีการประสานงานกันไม่ซ้ำซ้อนงานกัน

แรงกดดัน และความกังวลมีมากขึ้นเกี่ยวกับการเพิ่มของประชากร รัฐบาลญี่ปุ่น แต่งตั้งคณะกรรมการประชากร (A Population Planning Committee) คณะหนึ่งในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ และได้ตั้งสภาปัญหาประชากร (The Population Problems Inquiry Council) ขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๕๖ เป็นหน่วยงานให้คำแนะนำในนโยบายประชากร ประเทศสวีเดนก็มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประชากรของรัฐ (A State Population Commission) ขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๓๕^๒

๓. ความช่วยเหลือ สันนิบาต ให้ความช่วยเหลือ สันนิบาตการวางแผนครอบครัว การคุมกำเนิด ประชากรศึกษา การวิจัย ฯลฯ จัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ แก่หน่วยงานของทางราชการ เอกชน ให้สื่อสารมวลชนของรัฐในการให้ความรู้ในด้านประชากรศึกษา

^๑ Luke T. Lee, "Japan," in Population and Law, ed. Luke T. Lee and Arthur Larson, p. 9.

^๒ Swedish Association for Sex Education, "Sweden," in Population and Law, ed. Luke T. Lee and Arthur Larson, p. 180.

๔. วิธีการทางกฎหมาย ออกกฎหมายแก้ไขเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติกฎหมาย ที่มีผลกระทบต่ออัตราการเจริญพันธุ์ของประชากร

มาตรการของหน่วยงานของรัฐ

ก. หน่วยงานของรัฐ รัฐมีหน่วยราชการ ส่วนราชการต่าง ๆ เช่น กระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ ที่มีการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับประชากรทั้งโดยทางตรง หรือโดยทางอ้อม เช่น

๑. กระทรวงสาธารณสุข ให้บริการวางแผนครอบครัว โดยมีหน่วยงาน โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ศูนย์อนามัยแม่และเด็ก สถานอนามัยและสำนักงาน ผดุงครรภ์ มีนโยบายที่จะให้บริการโดยไม่คิดมูลค่า กำหนดอัตราค่าบริการแก่หน่วยบริการ วางแผนครอบครัวของทางราชการที่จะเรียกเก็บจากผู้รับบริการ คือ ห่วงอนามัย ๒๐ บาท ยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดรับประทาน ๕ บาท ฉ่าตัดทำหมันหญิง ๑๕๐ บาท ฉ่าตัดทำหมันชาย ๕๐ บาท มีโครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ โครงการขยายการฉ่าตัดทำหมัน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การอบรมรวบรวมข้อมูลและวิจัยเกี่ยวกับงานวางแผนครอบครัว

๒. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีโครงการประชากรศึกษาซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้เป็นศูนย์วิชาการ โดยมีกิจกรรมในด้านการวิจัยเกี่ยวกับประชากรศึกษา ผูกอบรม เผยแพร่ความรู้และให้คำปรึกษากันประชากรศึกษา^๒

๓. สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการวิจัยในด้านประชากรศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่ความรู้ ให้การศึกษาและฝึกอบรม ร่วมมือ

^๑ กระทรวงสาธารณสุข, การเพิ่มประชากรและการวางแผนครอบครัว, พิมพ์ครั้งที่ ๒., หน้า ๕๕ - ๖๖, ๘๑ - ๘๕.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๗, ๓๘.

ประสานงานและแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ^๑ เช่น โครงการวิจัย
กฎหมายกับประชากร โครงการศรัทธาประมาณจำนวนประชากรโดยวิธีฉายภาพ โครงการวิจัย
ภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีไทย^๒ ฯลฯ

๔. คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พระราชบัญญัติพัฒนาการ เศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๒๑^๓ มาตรา ๖ บัญญัติว่า

คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะและให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมต่อคณะรัฐมนตรี
- (๒) พิจารณาแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกับขอเสนออื่น ๆ . . . แลหา
ความเห็นเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

. . . .

มาตรา ๑๒ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มี
หน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) สืบรวจ ศึกษา และวิเคราะห์ภาวะ เศรษฐกิจและสังคม เพื่อเสนอแนะจุดหมาย
และนโยบายแห่งการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

. . . .

- (๓) ศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับกำลังเงิน กำลังคน และทรัพยากร . . . และวางแผน
การใช้จ่ายและการจัดหาทรัพยากรดังกล่าวเพื่อประโยชน์ของรัฐ

. . . .

มาตรา ๔ ให้คำจำกัดความ "การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม" ว่า เป็นการขยาย
กำลังและเพิ่มผลการผลิต ฯลฯ การทำให้ดีขึ้นโดยทั่วถึงและทัดเทียมกันซึ่งภาวะการศึกษา
อนามัย ที่อยู่อาศัย โภชนาการและสวัสดิการอื่นของประชาชน ตลอดจนกิจการที่เกี่ยวข้อง
พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม

^๑ จดหมายข่าวประชากร, ฉบับที่ ๑๒ (มีนาคม ๒๕๒๐) : ๒๔.

^๒ นิพนธ์ เทพวัลย์ "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับการพัฒนาการด้านประชากร,"
จดหมายข่าวประชากร, ฉบับที่ ๑๒ (มีนาคม ๒๕๒๐) : ๓, ๕ และ ๖.

^๓ "พระราชบัญญัติพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๒๑,"

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๕ ตอนที่ ๘๕ (๒๔ สิงหาคม ๒๕๒๑) : ๔๔๔, ๔๔๖, ๔๔๘,

แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๑๘^๑ กำหนดให้มีกองวางแผนประชากรและกำลังคน

พิจารณาจากบทบัญญัติที่กล่าวมา กล่าวได้ว่า ปัญหาประชากร อัตราการเพิ่มของประชากรก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคม คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีอำนาจ เสนอแนะและให้ความเห็น พิจารณา เสนอความเห็นในเรื่องดังกล่าว และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็มีอำนาจพิจารณา เสนอ มาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับประชากร มาตรการในการแก้ปัญหาอัตราการเพิ่มของประชากร

๕. สภาวิจัยแห่งชาติ พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๒^๒

มาตรา ๖ บัญญัติว่า

สภาวิจัยแห่งชาติมีหน้าที่เกี่ยวกับการวิจัยตามที่คณะรัฐมนตรีจะได้อนุมัติหมาย และพิจารณา ขอเสนอของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เกี่ยวกับการที่สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ เสนอตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ แลแล้วทำความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรี กับ มีหน้าที่เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีในกิจการ เกี่ยวกับการวิจัยตามที่นายกรัฐมนตรี ขอให้พิจารณาคำ เสนอการ

มาตรา ๑๑ บัญญัติว่า

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ . . . มีหน้าที่
(๑) เสนอแนะแนวนโยบายและโครงการส่งเสริมการวิจัยซึ่งเห็นสมควร เสนอคณะ รัฐมนตรีต่อสภาวิจัยแห่งชาติ

- . . .
- (๕) ส่งเสริมและจัดให้มีการวิจัยและสถาบันการวิจัย
- (๖) ประสานงานวิจัยของสาขาวิชาการต่าง ๆ

. . .

"พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๑๘," ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๒ ตอนที่ ๕๒ (๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘) : ๓๑ - ๓๓.

"พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ," ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๑๐๒ (๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๒) : ๑ - ๑๐. แก้ไขเพิ่มเติมโดย "ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๑๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕," ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๘ ตอนที่ ๑๙๐ (๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕) : ๔๓ - ๕๒.

(๑๑) จัดสรรเงินอุดหนุนและเงินรางวัลเกี่ยวกับการวิจัย

(๑๒) ทิศคอและส่งเสริมการรวมมือกับสถาบันการวิจัย และนักวิจัยในต่างประเทศ

มาตรา ๔ ให้คำจำกัดความคำว่า การวิจัยว่า หมายถึง "การค้นคว้า สอบสวน และเสนอผลงานทางวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ในสาขาวิชาการ . . ."

จากบทบัญญัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว สภาวิจัยแห่งชาติจึงมีอำนาจ หรือสามารถ เกี่ยวกับการวิจัย ทำ เสนอความเห็นในเรื่องประชากร อัตราการเพิ่มของประชากร และ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติก็มีอำนาจในการ เสนอนโยบาย โครงการ ส่งเสริมจัด ให้มี ประสานงาน อุดหนุน ร่วมมือในการวิจัยได้ ผลการวิจัยดังกล่าวหรือในสาขาที่เกี่ยวข้อง อาจนำมาใช้ประโยชน์ในการควบคุมและแก้ไขอัตราการเพิ่มของประชากรได้ การดำเนินงาน ของสภาวิจัยแห่งชาติ เช่น จัดสัมมนาประชากรแห่งชาติขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๐๖, ๒๕๐๘ และ ๒๕๑๑

๖. สำนักงานสถิติแห่งชาติ พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ.๒๕๐๘ มาตรา ๕ ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ (๑) รวบรวมสถิติจากหน่วยสถิติ (๒) จัดวางผังสำมะโนและจัดทำสำมะโน . . . (๕) ร่วมและประสานงานกับหน่วยสถิติในการรวม การประมวลและวิเคราะห์สถิติ . . . (๗) . . . ประมวลและวิเคราะห์สถิติเกี่ยวกับ ภาวะมูลฐานของประเทศจากสำมะโนและการสำรวจ . . . จะเห็นได้ว่าสำนักงานสถิติ แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ สถิติ การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เช่น เกี่ยวกับประชากร เศรษฐกิจ การเกษตร และอื่น ๆ ซึ่งสามารถนำเอาสถิติมาใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบาย ประชากร ควบคุมและแก้ไขปัญหาอัตราการเพิ่มของประชากร

ตัวอย่างการดำเนินงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เช่น สำรวจสำมะโนประชากร ปี พ.ศ.๒๔๕๔, ๒๔๖๖, ๒๔๘๐, ๒๔๙๐ และ ๒๕๐๓ ^๒ โครงการรายงานการศึกษาและ

^๑ "พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ.๒๕๐๘," ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๖ ตอนที่ ๗๓ (๗ กันยายน ๒๕๐๘) : ๖๙๓ - ๗๐๕.

^๒ สภาประชากรแห่งสหรัฐอเมริกา และมูลนิธิฟอร์ด, ประชากรกับการวางแผนครอบครัวในประเทศไทย, หน้า ๔๔.

รายงานครู สํารวจการทำงานและการว่างงานของกำลังคน สํารวจข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน สํารวจการย้ายถิ่นของประชากร (พ.ศ.๒๕๑๘)

๓. สถานศึกษา ให้มีการสอนวิชาประชากรศาสตร์ หรือสอดแทรกความรู้ใน คํานประชากรไว้ในวิชาต่าง ๆ ในสถานศึกษา โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย โดยมี ขอบเขตที่แตกต่างกันไปตามระดับชั้นของนักเรียน นักศึกษา คํานว่าวิจัยคํานประชากรศึกษา ในมหาวิทยาลัย คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้บริการ คํานว่า วิจัย การอบรม การวางแผนครอบครัว เป็นต้น

ข. มาตรการ หน่วยงานของรัฐอาจมีหรือใช้มาตรการคํานเนินงาน ดังต่อไปนี้

๑. การให้บริการวางแผนครอบครัว การคุมกําเนิด โดยผ่านหน่วยงานของรัฐ เช่น โรงพยาบาล สถานพยาบาล
๒. การคํานว่า วิจัย
๓. งานทางทะเบียน สถิติ.
๔. การให้ความรู้คํานประชากรศาสตร์ทั้งใน และนอกโรงเรียน สถานศึกษา
๕. การเสนอแนะ การคํานเนินการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ที่มีผลต่อการเจริญพันธุ์

มาตรการขององค์การระหว่างประเทศ

สหประชาชาติ หน่วยงานของสหประชาชาติ องค์การนานาชาติ หน่วยงานระหว่างประเทศ หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนต่างประเทศ อาจมีและคํานเนินมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมและแก้ไขปัญหประชากร

สํานักนายกรัฐมนตรี, สํานักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานประจำปี ๒๕๑๕, หน้า

สหประชาชาติ กฎบัตรสหประชาชาติ มาตรา ๑ ความมุ่งหมายของสหประชาชาติ ข้อที่ ๓ กล่าวว่า "เพื่อทำการร่วมมือระหว่างประเทศ ในอันที่จะแก้ปัญหาระหว่างประเทศ ในทางเศรษฐกิจ การสังคม วัฒนธรรมและมนุษยธรรม และส่งเสริมและสนับสนุนการเคารพ สิทธิมนุษยชน และอิสรภาพอันเป็นหลักมูลสำหรับทุก ๆ คน . . ." มาตรา ๕๕ กล่าวว่า ". . . สหประชาชาติจักส่งเสริม ก. มาตรฐานการครองชีพที่สูงขึ้น การมีงานทำโดยทั่วถึง และภาวะการมีแห่งความก้าวหน้า และพัฒนาการทางเศรษฐกิจและการสังคม ข. การแก้ไข ปัญหาระหว่างประเทศในทางเศรษฐกิจ การสังคม อนามัยและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง . . ."

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว สหประชาชาติมีอำนาจหน้าที่ที่จะเกี่ยวข้องกับ ปัญหาประชากร อัตราการเพิ่มของประชากร เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวข้องหรือมีผลต่อปัญหา ต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม อนามัย ฯลฯ กำลังเป็นปัญหาระหว่างประเทศ สหประชาชาติ อยู่ในฐานะที่อาจสามารถดำเนินการต่าง ๆ อย่างใดก็ได้ โดยมีมาตรา ๕๖ บัญญัติว่า "สมาชิกทั้งปวงให้คำมั่นว่า จะดำเนินการร่วมกัน และแยกกัน ในการร่วมมือกับองค์การ เพื่อให้บรรลุผลแห่งความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๕"

สมัชชา เป็นองค์กรสำคัญอันหนึ่งของสหประชาชาติ กฎบัตรสหประชาชาติ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า "สมัชชาอาจอภิปรายปัญหาใด ๆ หรือเรื่องใด ๆ ภายในกรอบแห่งกฎบัตร . . . และอาจทำคำแนะนำไปยังสมาชิกแห่งสหประชาชาติ หรือคณะมนตรีความมั่นคง . . ." มาตรา ๑๓ "๑. ให้สมัชชาริเริ่มการศึกษา และทำคำแนะนำเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะ . . . ข. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านเศรษฐกิจ การสังคม วัฒนธรรม การศึกษา และอนามัย . . ." บทบัญญัติของกฎบัตรดังกล่าวให้อำนาจสมัชชาทำการศึกษา อภิปราย แนะนำปัญหาประชากร อัตราเพิ่มของประชากรได้ มติสมัชชาที่ ๑๒๑๓^๒ วันที่ ๑๔ ธันวาคม

^๑ สำนักแถลงข่าวสหประชาชาติประจำประเทศไทย, กฎบัตรสหประชาชาติ (กรุงเทพฯ : สำนักแถลงข่าวสหประชาชาติประจำประเทศไทย, [ม.ป.ป.]), หน้า ๓, ๔, ๓๔ และ ๓๕.

^๒ United Nations Fund for Population Activities, The United Nations and Population : Major Resolutions and Instruments, p. 77.

ค.ศ. ๑๙๕๗ เรื่องปัญหาสถิติ เรียกร้องให้มีความสนใจอย่างใกล้ชิดต่อความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและประชากร

มติสมัชชาที่ ๑๘๓๘^๑ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๒ เรื่องการเจริญเติบโตของประชากรและการพัฒนา ระบุว่า เป็นความรับผิดชอบของแต่ละรัฐบาล ที่จะตัดสินใจในนโยบายของตนและวางแผน โครงการที่จะกระทำเกี่ยวกับปัญหาประชากรและความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม และเตือนว่า ประชากรที่เพิ่มขึ้นระหว่างยุคที่ผ่านมา เป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่ และแนะนำให้มีการศึกษาเพิ่มขึ้น และการวิจัยในเรื่องความสัมพันธ์ของการเจริญเติบโตของประชากร และการพัฒนาของทางสังคมและเศรษฐกิจ

มติสมัชชาที่ ๒๖๘๓^๒ วันที่ ๑๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๗๖ กำหนดให้ปี ค.ศ. ๑๙๗๕ เป็นปีประชากรโลก เพื่อเร้าใจให้มีกิจกรรมที่ประสานกันอย่างเหมาะสม และมีความสัมพันธ์ในสาขาประชากร ซึ่งจะทำให้มีส่วนร่วมในการตระหนักถึงวัตถุประสงค์ในค่านี้อันนี้ และนโยบาย

มาตรการของสมัชชาแห่งสหประชาชาติ ศึกษา อภิปรายปัญหาประชากร อัตราการเพิ่มของประชากร และแนะนำไปยังสมาชิก เรียกร้องเตือนให้สนใจในปัญหาประชากร ศึกษา มีส่วนร่วมในงานกิจกรรมในสาขาประชากร

คณะมนตรีเศรษฐกิจและการสังคม เป็นองค์กรอันหนึ่งของสหประชาชาติ ญัตติ สหประชาชาติ มาตรา ๒๒ ข้อ ๑ บัญญัติว่า "คณะมนตรีเศรษฐกิจและการสังคมอาจทำหรือริเริ่มการศึกษา และรายงานเกี่ยวกับเรื่องระหว่างประเทศทางเศรษฐกิจ การสังคม . . . อื่นๆ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และอาจทำคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องเหล่านั้น เสนอต่อสมัชชาต่อสมาชิกของสหประชาชาติ และต่อทบวงการชำนัญพิเศษที่เกี่ยวข้อง" และข้อ ๔ "คณะมนตรี

^๑ Ibid., pp. 79 - 80.

^๒ Ibid., pp. 83 - 84.

อาจเรียกประชุมระหว่างประเทศในเรื่องทั้งหลายที่อยู่ในขอบอำนาจของคณะมนตรีตามข้อบังคับที่สหประชาชาติกำหนดไว้" เห็นได้ว่า คณะมนตรีเศรษฐกิจและการสังคม มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับประชากร อัตราการเพิ่มของประชากร เช่นเดียวกับสมัชชา

มาตรา ๒๘ "คณะมนตรีเศรษฐกิจและการสังคมจักจัดตั้งคณะกรรมการมาธิการต่าง ๆ ขึ้นในคานเศรษฐกิจและการสังคม และสำหรับการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและกรรมการอื่น ๆ เช่น ที่อาจพึงประสงค์สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของตน" เช่น คณะกรรมการประชากร คณะกรรมการสถิติ คณะกรรมการเกี่ยวกับสถานะของสตรี คณะกรรมการเศรษฐกิจสำหรับเอเชียและตะวันออกไกล^๑

มติคณะมนตรีเศรษฐกิจและการสังคม ที่ ๑๖๗๕^๒ วันที่ ๔ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๗ เรื่อง การพัฒนาของกิจกรรมในคานประชากร ระบุว่าทุกสมาคมภายในระบบสหประชาชาติที่จะให้ความพยายามทุก ๆ วิธีทางภายในความสามารถของเขา ด้วยทัศนคติที่จะพัฒนาและกระทำโครงการของเขาอย่างมีผลมากขึ้นในคานประชากรรวมทั้งการฝึก การวิจัย ข่าวสารและบริการคำแนะนำ

มติคณะมนตรีเศรษฐกิจและการสังคม ที่ ๑๖๗๖^๓ วันที่ ๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๖ เรื่อง ประชากรและการพัฒนา ระบุว่าสมาชิกรัฐทั้งหมด ประสานงานในการปรับปรุงแก้ไขอัตราการเจริญเติบโตของประชากรในประเทศ ที่ซึ่งพิจารณาว่า อัตราการเกิดปัจจุบันสูงมากเกินไปให้ลดลง และในการสำรวจความจำเป็นสำหรับการตั้งเป้าหมายเพื่อการลด

^๑ John W. Halderman, "Progress of United Nations and Association Organization," in Population and Law, ed. Luke T. Lee and Arthur Larson, p. 389.

^๒ United Nations Fund for Population Activities, The United Nations and Population : Major Resolutions and Instruments, p. 115.

^๓ Ibid., p. 123.

เช่นนั้นในประเทศเหล่านี้

คณะกรรมการประชากร (Population Commission) ตั้งขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๖๘ มติคณะมนตรีเศรษฐกิจและการสังคม ที่ ๑๕๐^๑ วันที่ ๑๐ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๘๘ ให้คณะกรรมการประชากรศึกษาและแนะนำในเรื่อง

- (ก) ขนาดและโครงสร้างของประชากร และการเปลี่ยนแปลง
- (ข) การดำเนินการเกี่ยวกับปัจจัย เกี่ยวกับการศึกษา การเกิด การตาย และปัจจัยทางเศรษฐกิจและการสังคม
- (ค) วางนโยบายในเรื่องขนาด และโครงสร้างของประชากรและการเปลี่ยนแปลง
- (ง) ปัญหาการศึกษาสถิติการเกิด การตาย อื่นใดที่ซึ่งหน่วยงานหลักหรือหน่วยงานรองของสหประชาชาติหรือหน่วยงานพิเศษ ได้ขอคำแนะนำ

คณะกรรมการเศรษฐกิจสำหรับเอเชียและตะวันออกไกล (Economic Commission for Asia and the Far East : ECAFE) วิจัยศึกษาหาข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ที่ประกอบมโนทัศน์ในการวางแผนครอบครัว เป็นศูนย์กลางติดต่อและการแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับประชากรในระหว่างสมาชิก จัดสัมมนาครั้งแรกที่ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ จัดตั้งหน่วยงานประชากรขึ้นในองค์การ พ.ศ. ๒๕๑๒^๒ มติคณะกรรมการเศรษฐกิจสำหรับเอเชียและตะวันออกไกล ที่ ๕๔^๓ วันที่ ๑๗ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๘ เรียกร้องให้รัฐสมาชิกของคณะกรรมการเศรษฐกิจสำหรับเอเชียและตะวันออกไกล ดำเนินการโดยรีบด่วนที่จะวางนโยบายประชากรทางบวกตามความจำเป็น

^๑ Ibid., p. 132.

^๒ วัลลีย์ ประสาททอง โอสถ, "บทบาทขององค์การนานาชาติที่จะแก้ปัญหาประชากรและส่งเสริมคุณภาพชีวิต," ใน ประชากรกับการอยู่รอด, หน้า ๑๕๕.

^๓ United Nations Fund for Population Activities, The United Nations and Population : Major Resolutions and Instruments, p. 157.

คณะกรรมการเศรษฐกิจสำหรับเอเชียและตะวันออกไกล (ECAFE) ต่อมา
เปลี่ยนเป็น คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (Economic
and Social Commission for Asia and the Pacific : ESCAP) ESCAP มีหน่วย
งานประชากร หน่วยงานสถิติ คณะกรรมการประชากร และคณะกรรมการสถิติ^๑

มาตรการคณะกรรมการเศรษฐกิจและการสังคม ทำการศึกษา รายงาน ทำคำแนะนำ
เรียกประชุมระหว่างประเทศในเรื่องประชากร และอัตราการเพิ่มของประชากร เรียกร้อง
ให้มีการดำเนินโครงการประชากร การวิจัย ข่าวสาร บริการ รมไว้ให้ลดอัตราการเจริญ
เติบโตของประชากรในประเทศที่มีอัตราการเกิดสูง มีคณะกรรมการต่าง ๆ ทำการศึกษา
แนะนำในเรื่องประชากร เรียกร้องให้วางนโยบายประชากร

กองทุนสหประชาชาติเพื่อกิจการประชากร (United Nations Fund for
Population Activities : UNFPA) ตั้งขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๖๗ โดยมีจุดหมายและวัตถุประสงค์
ประสงค์เพื่อกิจการประชากร ตอบสนองความต้องการของชาติภาคพื้นระหว่างประเทศใน
ด้านประชากรและการวางแผนครอบครัว เพื่อส่งเสริมการประสานงานในการวางแผนครอบครัว
และโครงการประสานการจักรทุกด้านที่เกี่ยวข้อง ความรอบรู้ในประเทศที่พัฒนาและกำลัง
พัฒนาของการแนะนำทางสังคมเศรษฐกิจ และสภาวะแวดล้อมของปัญหาประชากรของชาติ
และระหว่างประเทศของที่ทำของสิทธิมนุษยชนของการวางแผนครอบครัว และของการ
ดำเนินการต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ ขยายการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบต่อประเทศที่กำลังพัฒนา
ที่ร้องขอ แสดงบทบาทนำในระบบสหประชาชาติในการส่งเสริมโครงการประชากร และต่อ
โครงการที่ได้รับการอุดหนุน^๒

สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการ
สัมมนาบทบาทของไทยในความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศด้านการศึกษา (กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, [ม.ป.ป.]), หน้า
๗๕, ๘๐, ๘๑.

^๒ Ibid., p. 182.

กองทุนสหประชาชาติเพื่อกิจการประชากร ช่วยเหลือโครงการวางแผนครอบครัว
กระทรวงสาธารณสุข^๑ ให้ความช่วยเหลือโครงการประชากรศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล^๒
สนับสนุนโครงการวิจัยเรื่อง "กฎหมายกับประชากร" ซึ่งดำเนินการร่วมกันระหว่างคณะ
นิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย^๓
มาตรการของกองทุนสหประชาชาติเพื่อกิจการประชากร ดำเนินกิจกรรมด้าน
ประชากร ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ส่งเสริมโครงการประชากร

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization : UNESCO)
มติการประชุมเนสโก ที่ ๑๖/๓.๒๕ (๑๙๗๐) เรื่องการแนะนำทางสังคมศาสตร์ต่อ
สภาวะแวดล้อมของมนุษย์และปัญหาประชากร เราใจและช่วยเหลือการศึกษาทางวิทยาศาสตร์
ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการศึกษา และวิวัฒนาการของประชากร ความสัมพันธ์ระหว่าง
ปัจจัยทางจิตวิทยา ทางวัฒนธรรม และการคุมกำเนิด การมีส่วนร่วมเมื่อได้รับการร้องขอ
ในกิจกรรมของรัฐสมาชิกเกี่ยวกับปัญหาที่มีความสัมพันธ์ต่อสภาวะแวดล้อมของมนุษย์ และ
ประชากร

^๑ กระทรวงสาธารณสุข, การเพิ่มประชากรและการวางแผนครอบครัว, พิมพ์
ครั้งที่ ๒., หน้า ๒๒.

^๒ มหาวิทยาลัยมหิดล, "รายงานความก้าวหน้าของโครงการประชากรศึกษา,"
วารสารประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ๑ (กันยายน ๒๕๑๖) : ๓๘.

^๓ คำรง ธรรมารักษ์, "ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับเรื่องกฎหมายกับ
ประชากร," วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๓ (พฤษภาคม -
สิงหาคม ๒๕๒๐) : ๖๙.

^๔ United Nations Fund for Population Activities, The United Nations and Population : Major Resolutions and Instruments, p. 202.

มติการประชุมยูเนสโก ที่ ๑๖/๓.๒๕^๑ (๑๙๗๐) เรื่องประชากรและการวางแผนครอบครัว ช่วยเหลือรัฐสมาชิกเมื่อร้องขอในนโยบายต่าง ๆ ของประชากร และการวางแผนครอบครัว การศึกษาดัง ๆ โดยมีรากฐานการให้ความรู้ที่เป็นอยู่ของสภาพการณ์ต่าง ๆ ของสถิติของภาคพื้น หรือประเทศต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลแก่รัฐสมาชิก

มาตรการขององค์การศึกษาระดับมัธยมศึกษาและวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ทั่วโลก และช่วยเหลือการศึกษาค้นประชากร การคุมกำเนิด นโยบายประชากร และการวางแผนครอบครัว การให้สถิติข้อมูล

กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund : UNICEF) มติของคณะกรรมการบริหารยูนิเซฟ ๖ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๖ ยูนิเซฟอาจจะมีส่วนร่วมในโครงการวางแผนครอบครัว โดยจะถูกให้เป็นการตอบสนองต่อการร้องขอของรัฐบาล เช่น การฝึกบุคคลากร เรื่องยวดยาน การจัดเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ และการวางแผนครอบครัวที่จะได้รับความช่วยเหลือจะต้องเป็นการวางแผนครอบครัวเพื่อสุขภาพของบุคคล หรือเป็นการขยายการบริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการบริหารสุขภาพของมารดาและเด็ก

มาตรการของกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ ให้ความช่วยเหลือโครงการวางแผนครอบครัว เช่น การฝึกอบรม วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations : FAO) มติการประชุมองค์การอาหารและการเกษตร ที่ ๑/๒๗^๓ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๖๗ ตระหนักว่า โลกเผชิญกับวิกฤตการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในความพยายามที่จะปรับปรุง และรักษาความสมดุลอย่างมีเหตุผลระหว่างประชากรที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว และจัดเตรียมอาหาร

^๑ Ibid.

^๒ Ibid., p. 176 - 177.

^๓ Ibid., p. 196.

มาตรการขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ กล่าวอ้างถึงปัญหาในการจัดเตรียมอาหารให้เพียงพอต่อความต้องการของประชากรที่กำลังเพิ่มขึ้น

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) เป็นหน่วยงานพิเศษของสหประชาชาติ มติสภานามัยโลก ที่ ๑๕.๘๓^๑ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๖๖ เรื่องการเจริญพันธุ์ของมนุษย์อ้างว่า บทบาทขององค์การอนามัยโลก คือ ให้คำแนะนำทางเทคนิคสมาชิกภายใต้การร้องขอในการพัฒนาของกิจกรรมต่าง ๆ ของการวางแผนครอบครัว โดยเป็นส่วนหนึ่งของบริการสุขภาพ

มติสภานามัยโลก ที่ ๒๖.๑๒^๒ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๖๘ เรื่องการเจริญพันธุ์ของมนุษย์ ใช้อีกครั้งหนึ่งถึงความสำคัญของโครงสร้างของการบริการสุขภาพเป็นพื้นฐานของการบริการสุขภาพทั้งหมด รวมทั้งการวางแผนครอบครัว

มาตรการขององค์การอนามัยโลก ให้คำแนะนำกิจกรรมต่าง ๆ ของการวางแผนครอบครัวอ้างว่า การวางแผนครอบครัวเป็นพื้นฐานของการบริการสุขภาพ

องค์การกรรมกรระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) เป็นหน่วยงานพิเศษของสหประชาชาติ มติการประชุมทั่วไปขององค์การกรรมกรระหว่างประเทศ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๗^๓ เชื่อว่า รัฐบาลเช่นเดียวกับสหภาพแรงงาน (Trade Unions) และองค์การนายจ้าง (Employer's Organizations) มีบทบาทที่สำคัญที่จะแสดงการสร้างความรอบรู้ของการแนะนำของการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา

ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแรงงาน ในการจัดสัมมนาผู้นำลูกจ้าง เรื่อง

^๑ Ibid., p. 209.

^๒ Ibid., p. 211.

^๓ Ibid., p. 193.

"ประชากรและการวางแผนครอบครัว" ปี พ.ศ.๒๕๑๘^๑ ช่วยค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์หนังสือ
 "ประชากรกับแรงงาน"^๒

มาตรการขององค์การกรมระหว่างประเทศ ให้ความช่วยเหลือกิจกรรม
 โครงการวางแผนครอบครัว ให้ความรอบรู้และแนะนำปัญหาประชากร

ธนาคารโลก (International Bank for Reconstruction and
 Development : IBRD) ช่วยประเทศสมาชิกลดอัตราการเกิดของประเทศ และเริ่มโครงการ
 อนาคตของกิจการในค่านนี้ แสดงให้เห็นถึงผลต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจของการลดการเจริญ
 เติบโตของประชากรในประเทศที่กำลังพัฒนา ข้อข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในสถานการณ์สถิติ
 บนพื้นผิวโลก แนวโน้มของประชากรโลก โครงการต่าง ๆ และการทำให้สำเร็จ และความ
 สามารถเป็นไปได้ของโครงการวางแผนครอบครัว^๓

ในปี พ.ศ.๒๕๑๑ คณะผู้เชี่ยวชาญของธนาคารโลกได้สำรวจภาวะเศรษฐกิจใน
 ประเทศไทย และรายงานให้คณะรัฐบาลทราบว่า อัตราการเพิ่มของประชากรในประเทศไทย
 สูงมาก อันจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ^๔

มาตรการของธนาคารโลก ให้ความช่วยเหลือในการลดอัตราการเกิดของประชากร
 โครงการวางแผนครอบครัว ข่าวสารสถิติต่าง ๆ ซึ่งแสดงปัญหาของประชากรที่มีต่อเศรษฐกิจ

สหพันธ์วางแผนครอบครัวระหว่างประเทศ (International Planned
 Parenthood Federation : IPPF) เป็นองค์การที่ไม่ใช่ของรัฐบาล ก่อตั้งขึ้นในปี

^๑ กรมแรงงาน, สัมมนาเรื่องประชากรศาสตร์และการวางแผนครอบครัว
 (กรุงเทพฯ : กรมแรงงาน, ๒๕๑๘) , หน้า - (คำนำ).

^๒ กระทรวงมหาดไทย, กรมแรงงาน, ศูนย์อบรมแรงงาน, ประชากรกับแรงงาน
 (กรุงเทพฯ : ศูนย์อบรมแรงงาน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, [ม.ป.ป.]) , หน้า ๑.

^๓ Ibid., p. 212.

^๔ กระทรวงสาธารณสุข, การเพิ่มของประชากรและการวางแผนครอบครัว, พิมพ์
 ครั้งที่ ๒., หน้า ๕๑.

^๕ United Nations Fund for Population Activities, The United
 Nations and Population : Major Resolutions and Instruments, p. 200.

ค.ศ. ๑๙๕๒ โดยมติของการประชุมระหว่างประเทศ ครั้งที่ ๓ เรื่องการวางแผนครอบครัว ที่เมืองบอมเบย์ เป็นการรวมตัวของสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งชาติมากกว่า ๕๐ สมาคม สหพันธ์ ฯ เราใจและช่วยเหลือการก่อตั้งสมาคมวางแผนครอบครัวในทุกประเทศ เราใจและ ฝึกหัดแพทย์ และผู้ช่วยแพทย์ในการบริการวางแผนครอบครัว ส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการ สัมมนา และการประชุมระหว่างประเทศภาคพื้นและแห่งชาติ เราใจการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ในสาขาชีววิทยา สถิติการเกิด ตาย . . . วิธีการคุมกำเนิด เพศศึกษา

สหพันธ์ให้ความช่วยเหลือในด้านโครงการวางแผนครอบครัวแก่โรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลแมคคอร์มิค ที่เชียงใหม่ กรมอนามัย เทศบาลนครกรุงเทพ โรงพยาบาลวชิระ การฝึกอบรม ^๒ สนับสนุนทางการเงินการสัมมนา เรื่องกฎหมายและ ประชากร เมื่อวันที่ ๔ ถึง ๖ มีนาคม ๒๕๒๐ ณ โรงแรมสยามเบย์ ซอร์ พัทยา ^๓

มาตรการของสหพันธ์วางแผนครอบครัวระหว่างประเทศ เราใจช่วยเหลือ ส่งเสริม มีส่วนร่วมการก่อตั้งสมาคมวางแผนครอบครัว การฝึกบุคคลากร การสัมมนา วิจัย

สภาประชากร (Population Council) สำนักงานใหญ่อยู่ที่สหรัฐอเมริกา ให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน และผู้เชี่ยวชาญ ช่วยเหลือด้านการเงินแก่สำนักงาน

Colville Deverell, "International Planned Parenthood Federation : A World Pioneer," in Population Challenging World Crisis, ed. Bernard Berelson, p. 200.

^๒ สภาประชากรแห่งสหรัฐอเมริกา และมูลนิธิฟอร์ด, ประชากรกับการวางแผน ครอบครัวยุคใหม่ในประเทศไทย, หน้า ๖๒.

^๓ คำรง ชรรมารักษ์, "ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับเรื่องกฎหมายกับ ประชากร," วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๓ (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๓๐) : ๖๙.

สภาวิจัยแห่งชาติ เป็นค่าใช้จ่ายจ้างที่ปรึกษา และใช้จ่ายในการศึกษาเรื่องการวางแผน
ครอบครัว ช่วยเหลือด้านการเงินแก่กระทรวงสาธารณสุข ใช้ในการจ้างนายแพทย์ที่ปรึกษา
มาประจำ ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ จัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ ช่วยเหลือด้านการเงิน
ในการจัดตั้งศูนย์วิจัยประชากรขึ้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย^๑

มาตรการของสภาประชากร ให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เช่น การเงินแก่
กิจกรรมโครงการด้านประชากร

หน่วยงานอื่น ๆ หน่วยงานระหว่างประเทศ หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนต่าง
ประเทศ เช่น แผนโคลัมโบ (Colombo Plan) ให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เช่น
ประชากรศึกษา การจัดประชุม^๒ สำนักงานเพื่อพัฒนาการระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา
(United States Agency for International Development : USAID) ให้ความ
ช่วยเหลือทางการเงินในการดำเนินงานด้านประชากรศึกษา การวางแผนครอบครัว การ
วิจัย เครื่องมือคุมกำเนิด^๓ มูลนิธิร็อกเก้เฟลเลอร์ (Rockefeller Foundation) ช่วย
เหลือด้านการเงิน วิชาการ มูลนิธิฟอร์ด (Ford Foundation) ช่วยเหลือการดำเนินงาน
ด้านการวางแผนครอบครัวต่าง ๆ ตามวิชาการ จัดหาที่ปรึกษามาให้คำแนะนำ ฝึกอบรม ให้
ทุนการศึกษา^๔

กล่าวโดยสรุป มาตรการในการควบคุมและแก้ไขอัตราการเพิ่มประชากรของ

^๑ สภาประชากรแห่งสหรัฐอเมริกาและมูลนิธิฟอร์ด, ประชากรกับการวางแผน
ครอบครัวในประเทศไทย, หน้า ๕๙.

^๒ มหาวิทยาลัยมหิดล, "รายงานความก้าวหน้าของโครงการประชากรศึกษา,"
วารสารประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ๑ (กันยายน ๒๕๑๖): ๕๔.

^๓ ว็ลลีย์ ประสาททองโอสถ, "บทบาทขององค์การนานาชาติที่จะแก้ไขปัญหาประชากร
และส่งเสริมคุณภาพชีวิต," ใน ประชากรกับการอยู่รอด, หน้า ๑๕๕.

^๔ สภาประชากรแห่งสหรัฐอเมริกาและมูลนิธิฟอร์ด, ประชากรกับการวางแผน
ครอบครัวในประเทศไทย, หน้า ๖๒.

องค์การระหว่างประเทศ อาจจัดได้ว่า มีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

๑. คำเนิการ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในกิจกรรม โครงการด้านประชากร การศึกษา การวิจัย ฝึกอบรม สัมมนา สถิติ ขาวสาร

๒. ย้ำ รั้าใจ เสนอแนะ เรียรกรองให้สนใจปัญหาประชากร มีส่วนร่วมใน กิจกรรมสาขาประชากร วางนโยบายประชากร ลคั้ตรากการเกิดของประชากรในประเทศ ที่มีอัตราการเกิดสูง

ปัญหา อุปสรรค

ปัญหาประชากรของแต่ละประเทศย่อมแตกต่างกัน บางประเทศไม่ค่อยประสบปัญหา หรืออุปสรรคมากนักเนื่องจากยังมีประชากรไม่มาก และอัตราการเพิ่มของประชากรยังไม่สูง หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็หน่วยงานของเอกชน ของรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศ ที่ดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาประชากร อาจประสบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ค้านใดค้าน หนึ่งหรือหลายค้าน ซึ่งอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาประชากร ประชากร ศึกษา การค่นคว้า วิจัย นโยบายประชากร การวางแผนครอบครัว การขาดแคลนวัสดุ เงินทุน เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงาน ความเชื่อถือ แนวความคิดเห็น ทั้ศนคคิที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการ แก้ไขปัญหาประชากร ฯลฯ และแม้แต่ศาสนา คำสอน ข้อบัญญัติ คำกล่าวของผู้นำทางศาสนา ความเชื่อถือ สิ่งเหล่านี้อาจมีผลต่ออัตราการเกิดสูง รั้าใจให้มีครอบครัวใหญ่ ถ้อยคำของ คัมภีร์กุรอ่าน (the koran) หรือ อัล - กุรอ่าน คัมภีร์ศาสนาอิสลามว่า "ความมั่งคั่งและ เค็กหลายคน คือสิ่งยั่วใจ คึงคูกของชีวิตของโลกนี้ " . . . และบุตรหลายคนอยู่เคียงข้าง" ". . . , แต่งงานกับหญิงหลายคนโดยการเลือกของท่าน, สอง, หรือสามหรือสี่" ซึ่ง ย่อมมีผลกระทบต่อชาวมุสลิมในประเทศไทยที่นับถือศาสนาดังกล่าว สันตปาปาปอลที่ ๒ ออก หนังสือเวียนเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์เมื่อเค็อนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๑ คั้คค้านการคุมก้าเน็คคว้า

^๑ Magdi M. El - Kammash, "Islamic Countries," in Population and Law, ed. Luke T. Lee and Arthur Larson, pp. 309, 312.

ทางศาสนาห้ามการคุมกำเนิดด้วยวิธีฉีดธรรมชาติ การศึกษาในประเทศอียิปต์ของ Hanna Rizk พบว่า ๘๗ เปอร์เซ็นต์ของภรรยาในชนบทให้เหตุผล "เพราะว่าทุกอย่างอยู่ที่พระเจ้า" สำหรับการไม่ปฏิบัติการคุมกำเนิด เรื่องศาสนาและความเชื่อถือไม่ใช่บางสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและยังคงมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การออกกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ด้วย

สำหรับประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔ กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการเพื่อลดอัตราเพิ่มประชากรที่ปรากฏในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๓ ไว้ ๖ ประการ ซึ่งกล่าวโดยย่อได้ดังนี้

๑. การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านประชากร และการวางแผนครอบครัว การประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ความรู้ยังไม่ดีพอ
๒. การจัดสรรงบประมาณ เพื่อการวางแผนครอบครัวและงานด้านประชากรได้ รั้น้อย
๓. การขาดแคลนเจ้าหน้าที่
๔. การให้บริการด้านการวางแผนครอบครัว ยังเข้าไม่ถึงชาวชนบท
๕. งานด้านประชากรศึกษา ยังไม่ได้รับความสนใจและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง

๖. การดำเนินงานด้านประชากรขาดแผนงานหลักเป็นรายภาคและท้องถิ่น การขาดแคลนข้อมูลและสถิติรายภาค

นอกจากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในแผนพัฒนา ฯ แล้ว ยังมีปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ อีกที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น

ฟีลเซอร์ แทคค์, ประชากรล้นโลก, แปลโดย ถนอมนวล ณ ป้อมเพชร, หน้า ๑๕๖.

Magdi M. El - Kammash, "Islamic Countries," in Population and Law, ed. Luke T. Lee and Arthur Larson, p. 308.

สำนักงานรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔, หน้า ๑๑๓ - ๑๑๔.

๑. แนวความคิดเห็น ทศนคติ หรือการกระทำที่มีส่วนสนับสนุน ส่งเสริมการมี
บุตรมาก เช่น การมีประชากรมากจะช่วยในการพัฒนาประเทศ เพิ่มผลผลิต กำลังแรงงาน
ทำให้ค่าแรงงานถูก เพื่อประโยชน์ในการป้องกันประเทศชาติ

ปี พ.ศ.๒๔๘๕ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ได้มีคำสั่งตั้งองค์การส่งเสริมการสมรส
เพื่อเร่งเพิ่มจำนวนประชากรเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ ปี ๒๔๘๖ มีการจัด
วันแม่ ประทศแม่ที่มีลูกมาก องค์การส่งเสริมการสมรสจัดงานประกอบพิธีสมรสหมู่ ปี ๒๕๐๔
คณะกรรมการสาธารณสุขศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ของสภาวิจัยแห่งชาติ เสนอความเห็น
ว่า " . . . ควรปล่อยให้พลเมืองเพิ่มในอัตราสูงต่อไป เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา
อุตสาหกรรม และเพื่อเพิ่มอำนาจการซื้อ ซึ่งจะ เป็นช่องทางให้การค้าและการอุตสาหกรรม
ขยายตัวได้ เมื่อประชากรเพิ่มขึ้นจนถึงจุดอิ่มตัวแล้ว อัตราเพิ่มก็จะลดลงไปเอง โดยรัฐบาล
ไม่ต้องส่งเสริมให้ประชาชนคุมกำเนิด อันนำมาซึ่งความเสื่อมศีลธรรม" คณะรัฐมนตรีมีมติ
เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๐๔ ว่า . . . การแนะนำในการคุมกำเนิดนั้น ฟังกระทำได้ แต่
ยังไม่ควรทำโดยเปิดเผย แนวความคิดเห็น การกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นในระยะที่จำนวน
ประชากรยังมีน้อย และปัญหาประชากรยังไม่รุนแรง

๒. กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการเจริญพันธุ์

สรุป ข้อเสนอแนะ

๑. คำเนิการและแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น
๒. หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานของเอกชน รัฐ หน่วยงานของรัฐ
องค์การระหว่างประเทศควมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ปัญหา การร่วมมือ ประสานงาน
สนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้มีการดำเนินงานในลักษณะที่มีความ
สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันไม่ซ้ำซ้อน ไม่ขัดแย้งในหลักการและนโยบายเดียวกัน

วิฑูร โอสถานนท์, "การก้าวไปสู่นโยบายทางประชากรในระยะสิบปี," ใน
การวางแผนครอบครัวในประเทศไทย (กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์, ๒๕๑๓) , หน้า
๖, ๑๐, ๑๑.

๓. การประชุม สัมมนา มติการประชุมข้อเสนอต่าง ๆ ควรได้รับการพิจารณาให้ความสนใจ และนำมาปฏิบัติตามความเหมาะสม เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่กระตุ้นให้เห็นภาวะสถานการณ์ประชากรในอดีต ปัจจุบัน อนาคต ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากประชากรอันจะก่อให้เกิดการตระหนัก ความสนใจ เร้าใจ ให้มีการศึกษาคำเนิการต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไข

ปัญหาประชากร เป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้มีการประชุมในระหว่างประเทศ ในระดับภูมิภาคหลายครั้ง เพื่อแก้ไข้ปัญหา เช่น การประชุมประชากรโลก ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ปี ค.ศ. ๑๙๕๔ ที่กรุงเบลเกรด ประเทศยูโกสลาเวีย ในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ ที่กรุงบูคาเรสต์ ประเทศรุมานี ใน ค.ศ. ๑๙๖๘ การประชุมประชากรแห่งเอเชีย ที่กรุงนิวเดลี ปี ค.ศ. ๑๙๖๓ ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ค.ศ. ๑๙๖๒ การประชุมหน่วยงานเกี่ยวกับโครงการประชากรในเอเชีย และตะวันออกไกล ที่กรุงเทพฯ ปี ค.ศ. ๑๙๖๔ การประชุมระหว่างประเทศภูมิภาคเอเชียเกี่ยวกับประชากรศึกษา ที่ประเทศฟิลิปปินส์ ปี ค.ศ. ๑๙๖๔

รายละเอียดเกี่ยวกับการประชุม มติ ข้อเสนอ ข้อเรียกร้องของที่ประชุม โปรดดู John W. Halderman, "Programs of the United Nations and Association Organizations, in Population and Law, ed. Luke T. Lee and Arthur Larson, pp. 393, 404 - 405, 429 - 430. "Tokyo Initiative : Action Now Toward More Responsible Parenthood," Population and Development Review 3 (September 1977) : 350. United Nations Fund for Population Activities, The United Nations and Population : Major Resolutions and Instruments, p. 67.